

LADO

ZBOR NARODNIH PLESOVA I PIJESAMA HRVATSKE
THE FOLK DANCE AND FOLK SONG ENSEMBLE OF CROATIA
L'ENSEMBLE DES DANSES ET DES CHANTS POPULAIRES DE CROATIE
JUGOSLAVIJA - ZAGREB TRG MARGAJA TITA 6

R.N.

ZAGREB , 5. aprila 1956.

Broj: 484

Komisija za kulturne veze
s inostranstvom,
na ruke sekretara druga F r o l a
B E O G R A D
Bišćaninova ul.

U vezi našeg dopisa br. 248 od 25.II. o.g. šaljem Vam u
prilogu kopiju našeg dopisa "Jugokonzertu" od 1. III. kao
i "Odnosi Zbora "LADO" prema ansamblima i "Jugokonzertu".
Ovo Vam šaljem, kako biste bili informirani o daljnjem
toku stvari.

S.F. S.N.

2 priloga.

Po ovlaštenju direktora:
/R. Vrbanac/

R. Vrbanac

, 1. marta 1956.

Broj: 275

"Jugokonzert"
Jugoslavenska koncertna agencija
BEOGRAD
Terazije 26

Potvrđujemo primitak Vašeg dopisa od 21.II. o.g. s priložim: prepis pisma Landgraf-Jugokonzert i prepis pisma Jugokonzert-Landgraf.

Sa zadovoljstvom konstatiramo, da ste u Vašem pismu impresariu Landgrafu zauzeli u osnovi pravilni stav, te smatramo, da pojedini momenti s kojima se ne možemo složiti pretstavljaju posljedicu taktičkih potreba.

Smatramo, da je nužna potreba, da naši ansambl i "Jugokonzert" imaju pravilni stav u međusobnim odnosima, specijalno ako je to u vezi s jednom inozemnom strankom.

Bez obzira na neke nekolegijalne momente sa strane "Tanca" (o čemu ćemo kasnije), mi smo uvjereni, da je to moguće postići, pa smatramo, da je to preduvjet za uspješnu međusobnu suradnju, koja u posljednje vrijeme nije bila zadovoljavajuća.

Mi bi željeli, da Vam, opetujući neke podatke, potvrdimo, da se sa strane Zbora "Lado" u samostalnim pregovorima uvijek vodilo računa o interesima "Jugokonzerta" i ostalih ansambla, pa time i o interesima naše zemlje, jer naši ansambl i prigodom gostovanja u inozemstvu pretstavljaju našu zemlju.

Vi dobro znate, da smo mi impresariu Holbornu poslali telegram, kojim potvrđujemo nastavak turneje u aprilu tek nakon izjave g. Landgrafa, dne 29.I.1956. u prostorijama Zbora "Lado" u prisutnosti rukovodstva naše ustanove /Kirigin, Ljevaković, Vrbanac/ i prof. Vojka Kiša, da je prestao vrijediti ugovor između njega i "Jugokonzerta" i "Kola". /U tom ugovoru je bila klauzula, da nijedan drugi jugosl. ansambl neće nastupati ni prije ni poslije "Kola" u Zap. Njemačkoj./

Iz toga proizlazi, da g. Landgraf nema pravo da se poziva na ugovor za koji je on pred svjedocima izjavio, da nije više na snazi. Prema tome on ne može na temelju takvog ugovora tužiti "Jugokonzert", tim više što je sutradan 30.I.56. potpisao s "Jugokonzertom" predugovor u kojem nema klauzule o nenastupanju kakvog drugog jugosl. ansambla, osim toga je taj predugovor sklopljen bez naše suglasnosti.

Činjenica da te klauzule nema, daje nama /Zboru "Lado"/ i moralno pravo, da, pošto smo odbili ponudu g. Landgrafa, nastupimo u Zap. Njemačkoj u aprilu s drugim menadžerom.

Napominjemo, da se jednim članom ugovora Landgraf-Jugokonzert od 16.VI.56. "Jugokonzert" i "Kolo" se obavezuju, da oni, tj. Jugokonzert i Kolo neće plasirati

Str. 2 dopisa "Jugokonzertu"

, 1. marta 1956.

Broj: 275

drugi jugosl. folklorni ansambl. Kako u vezi sa plasiranjem "Lada" u aprilu 1956. sa strane g. Holborna nemaju veze ni "Jugokonzert" ni "Kolo", ne znamo na temelju čega bi g. Landgraf mogao tužiti za oštetu "Jugokonzert".

Iz zadnjeg pisma g. Landgrafa /od 17.II. 56./ proizlazi, da bi on tužio "Jugokonzert" radi toga što je g. Holbornu izručio listu turneje. Čudi nas, da u Vašem odgovoru g. Landgrafu od 21.II.56. ne kažete glavni razlog zašto ste nam dali popis mjesta nastupa njegove turneje. Naime, osim sasvim normalnog razloga, koji mi i navodite, da ste nas prigodom pregovora s nama morali upoznati s planom turneje, osnovno je bilo u tome, što smo mi poslali taj plan g. Holbornu s traženjem, da isbjegava ta mjesta iz liste, tj. da se na terenu nađe sporazum, kako bi se održale obje turneje, što smo u Beogradu bili zaključili. Pošto smo naš zaključak u Beogradu formirali na temelju stava druga Frola, smatramo, da smo i Vi i mi bili obavezni, da postignemo tu suradnju između dva impresarija. Kako vidite iz pisma g. Linda nama od 17.II.1956., mi smo to postigli, dok Vi s g. Landgrafom to niste, što ne smatramo Vašom krivnjom, već krivnjom impresaria Landgrafa, čiji postupci su ga, po našem mišljenju, potpuno diskvalificirali, da zastupa bilo kojeg jugoslavenskog umjetnika ili bilo koji jugoslavenski ansambl.

Njegov bezobrazluk, u pogledu izjava o našem ansamblu, prelazi sve mjere i mi vršimo ovdje prethodne konsultacije o načinu, kako bi sebi u tom pogledu pribavili zadovoljštinu.

Mi se međjutim pitamo, da li g. Landgraf podatke za razne podvale protiv našeg ansambla izmišlja ili ih od nekuda dobiva. Ako ih on izmišlja, onda će za to odgovarati, ali ako on možda dobiva takve podatke iz Jugoslavije, onda bi bilo bolje, da se to ovdje likvidira, a ne da to ispadje na vidjelo pred nekim stranim sudom. Da li nam možda možete dati neku informaciju u tom pogledu?

Na takve sumnje nas navodi na pr. prospekt "Taneca" u USA.

I mi smo u posjedu takvih i svakako umjetnički ozbiljnijih usporedjivanja, ali ih nikada nismo iskoristili (pogotovo ne pred inostranstvom) protiv kojeg drugog jugosl. ansambla.

U Zaključku Vas izvještavamo o našoj neizmjenjivoj odluci, da u aprilu gostujemo u Zapadnoj Njemačkoj. Ukoliko g. Landgraf svojim makinacijama uspije osujetiti ili smanjiti opseg naše turneje, osim tužbe za uvrede i neistine, mi ćemo ga tužiti za novčanu oštetu.

Str. 3 dopisa "Jugokonzertu"

, 1. marta 1956.

Broj: 275

U uvjerenju, da ćete Vi, premda u ovom slučaju poslovno ne zastupate "Lado", štiteći opće jugoslavenske interese i nadalje imati pravilan stav u ovom našem slučaju, drugareki Vas pozdravljamo

Direktor:

/Ivo Karigin/

Na snanjes:

1. Komisija za kulturne veze s inostr., Beograd
2. Drž. sekretarijat inostr. poslova, Referada za Njemačku, Beograd
3. Ambasada, Mehlem preko ISIP-a
4. Republ. savjet za prosvjetu, nauku i kulturu, Zagreb
5. Narodni odbor kotara Zagreb, Savjet za kulturu.

ODNOSI ZBORA "LADO" PREMA OSTALIM ANSAMBLIMA I "JUGOKONCERTU"

Jedan od važnijih problema Zbora narodnih plesova i pjesama Hrvatske "Lado" su nesredjeni odnosi sa jugoslavenskom koncertnom agencijom u Beogradu "Jugokonzert". Posljedica takvih odnosa je ta, da se Zbor "Lado" nalazi već nekoliko godina u podredjenom položaju prema ostala dva jugoslavenska profesionalna ansambla u vezi s nastupima u inozemstvu. Shvaćajući nastupe u inozemstvu kao sastavni dio zadatka, a ne kao isključivi zadatak ovakvih ustanova, rukovodstvo "LADO" smatra da je sa strane "Jugokonzerta" vodjena nepravilna i nepravedna politika. Dok su u posljednje vrijeme ostalim ansamblima omogućena brojna gostovanja, "LADO" je ostao prepušten sam sebi. Iskorištavajući neke unutrašnje trzavice u ansamblu, koje su već duže vremena potpuno prebrođjene, direktor "Jugokonzerta" drug Veljko Bijedić je zapostavljao "LADO" u svakoj prilici, pa je tako "LADO" bio prinudjen, da se sam počne brinuti za svoje veze sa inostranstvom. Međutim i tu je ubrzo došlo do sukoba, koji skoro da onemogućavaju svaku daljnju samostalnu akciju Zbora "LADO".

Rukovodstvo Zbora "LADO" ne smatra, da je drug Bijedić jedini i glavni krivac za tu situaciju, već smatra da je najvažniji razlog ovim poteškoćama u potpunoj nekoordiniranosti između tri ansambla /"LADO", "KOLO" i "TANEC"/ i pomanjkanju svake suradnje među njima. U toj situaciji ostala dva ansambla, koja su kod nadležnih organa nailazila na podršku mogla su se dobro plasirati u inozemstvu, dok se "LADO" oslanjajući se samo na vlastite snage, našao u neravnoj borbi, u konkurentskoj borbi, gdje upotrebljena sredstva nisu uvijek bila fair.

Ima još jedan faktor, koji je na štetu Zbora "Lado", a to je neinformiranost naših diplomatskih pretstavnika, koji uglavnom znaju za "KOLO" i njega propagiraju, a o "LADU" čak i ne znaju ili o njemu daju sasvim krive informacije.

Da bi ovakvo mišljenje rukovodstva Zbora "LADO" dobilo konkretniju potvrdu, navodimo nekoliko primjera:

I.

Gostovanje u USA. Koncem god. 1954. "Jugokonzert" je vodio pregovore za gostovanje "LADA" u Sjever. Americi, a "KOLA" u Južnoj Americi. Kad je došlo do otkazivanja gostovanja ansambla "KOLO" za Južnu Ameriku, Komisija za kulturne veze s inostranstvom odredila je, da se gostovanje u Sjever. Americi 1956. g. prepusti "KOLU". Ansambl "LADO" nije u vezi s time dobio nikakvo objašnjenje o razlozima zašto mu je to gostovanje oduzeto. ?

II.

Gostovanje u Bugarskoj. U augustu i septembru 1955. g. "Jugokonzert" je "LADU" stavio ponudu za gostovanje u Bugarskoj. Po našem mišljenju su te ponude bile fiktivne, i usprkos tome što su se vodili ozbiljni razgovori i dopisivanja smatramo, da ni časa ti pregovori u vezi s "LADOM" nisu imali neku ozbiljnu podlogu.

Mjesto "LADA" je u novembru-decembru 1955. u Bugarskoj gostovao "TANEC".

III.

Zapadna Njemačka. Na terenu Zap. Njemačke došlo je do sukoba između impresarija "LADA" (Holborn iz Milana) i impresarija "KOLA" (Landgraf iz Neustadta). Pošto se na ovom primjeru očito vide neke nekorektnosti, iznijet ćemo glavne momente:

Dne 16.VI.1955. potpisao je u ime "Jugokonzerta" Lazo Jakšić (službenik "Jugokonzerta" i istovremena menadžer "Kola") ugovor s Landgrafom u kojem član 5. glasi:

"Nacionalni balet "KOLO" i "Jugokonzert" Beograd obavezuju se da od sada do 31. jula 1956. neće poslati nijedan jugoslavenski balet u Zap. Njemačku i da neće sudjelovati na priredbama."

Usprkos tome "Jugokonzert" predlaže "LADU" koncem septembra 1955.g. drugog impresaria /Holborna/ za jednu turneju u Zap. Njemačkoj.

Po našem mišljenju i to je morala biti fiktivna ponuda, no kako se impresario Holborn ozbiljno zainteresirao i sam došao u Zagreb na pregovore, drug Bijedić se na kraju morao složiti da se održi predviđeni prvi dio turneje "LADA" u Zap. Njemačkoj u januaru. Za drugi dio predviđene turneje u aprilu drug Bijedić je smatrao da "LAIO" čak ako i samostalno ugovara ne smije pristati, jer bi impresario Landgraf na temelju spomenutog člana ugovora mogao tražiti oštetu ili otkazati ugovor "Kolu".

Impresario Landgraf je već prije januarskog dijela turneje "LADA" u Zap. Njemačkoj pokušavao ometati turneju krivim informacijama o "LAIO" na temelju podrške koju je imao od jugoslavenske Ambasade u Bonnu. Pošto se uza sve poteškoće održala turneja u januaru i pošto se rukovodstvo "LADA" uvjerilo u solidnost impresaria Holborna i njegovog pretstavnika u Zap. Njemačkoj g. Linda iz Ravensburga, prihvaćen je u principu i drugi dio turneje u aprilu. No definitivni pristanak za drugi dio turneje dao je Zbor "LAIO" tek kad je došao do uvjerenja da potvrđivanjem drugog dijela turneje u aprilu neće štetiti ni "KOLO" ni "Jugokonzert".

Naime, koncem januara došao je g. Landgraf u Zagreb, gdje se sastao najprije s drugom Bijedićem, a zatim s rukovodstvom "LADA". Na nagovor druga Bijedića rukovodstvo "LADA" pristalo je da primi g. Landgrafa, koji je ponudio, da će mjesto "Kola" ili "Taneca" uzeti "LAIO" te je predložio svoje financijske uvjete. Tom prilikom je g. Landgraf izjavio da ugovor potpisan 16.VI.1955. nije više na snazi. Nakon toga rukovodstvo "LADA" smatrajući da mu ponudjeni uvjeti ne odgovaraju, te da na temelju prednje izjave "Jugokonzert" i "KOLO" ne mogu biti tuženi na temelju ugovora koji više nije na snazi, telegrafski je potvrdilo g. Holbornu nastavak gostovanja u aprilu.

Napominjemo, da su sutradan (30.I.1956.) Landgraf i Bijedić potpisali predugovor u kojem je na prvom mjestu spomenut "LAIO" /bez znanja i odobrenja "LADA"/, jer je Landgraf krivo izvjestio Bijedića, da je "LAIO" pristao na njegove uvjete. U tom predugovoru nije više onaj član da nijedan drugi ansambl ne može nastupiti prije 31. jula 1956. u Zap. Njemačkoj.

Kad je nekoliko dana kasnije impresario Landgraf saznao, da "LAIO" ne prihvaća njegovu ponudu, započeo je novu kampanju protiv "LADA" u Njemačkoj.

U međuvremenu je rukovodstvo "LADA" održao niz sastanaka u Beogradu od 8. do 10.II.1956. s drugom Bijedićem, te je posjetilo i druga Frola, sekretara Komisije za kulturne veze s inozemstvom. Na tim sastancima je došlo do zaključka, da se nastoji izbjeći sukob između dvaju impresarija u Njemačkoj, ali ipak da gostuju i "LAIO" u aprilu i "KOLO" /odnosno "TANEC"/ u augustu-oktobru. Međutim, dok je "LAIO" postigao od svog impresaria, da je pokušao naći sporazum s g. Landgrafom, Landgraf je to odbio i pojačao kampanju onemogućavanja turneje "LADA" u aprilu. U tu svrhu razaslao je slijedeću okružnicu kazalištima u kojima bi "LAIO" morao gostovati:

"Slobodni smo upozoriti Vas, da jedna inozemna agencija preko biroa za priredbe L i n d, Ravensburg nudi jedan jugoslavenski balet sa oznakom jugoslavenski nacionalni balet. Slobodni smo da uz to primjetimo, da se kod te ponude radi o svijesnom zavodjenju u zabludu. Budući smo mi od državne jugoslavenske koncertne centrale "Jugokonzert" Beograd jedini ovlašteni zastupati jugoslavenski nacionalni balet Beograda.

Ukoliko je kod Vas stigla takva ponuda, mi bismo Vam bili vrlo zahvalni, da nam prepustite taj materijal, da bismo protiv širitelja sudski postupili.

potp.: Konzertdirektion
Landgraf"

Na tu akciju neka njemačka kazališta su odbila naše predviđene nastupe u aprilu, stavljajući time "LAIO" i impresaria Holborna u financijske poteškoće. Advokat g. Holborna je ovih dana postavio zahtjev impresariju Landgrafu, da povuče

neistinite tvrdnje o "LAIO" i da nadoknadi štetu, koju je time prouzročio.

Tako je eto došlo do toga, da će u vezi s jednim nepravilno sastavljenim ugovorom i konkurentne borbe jugoslavenskih ansambla vjerojatno doći do suda u inozemstvu.

A u svemu tome najviše nas začuđuje stav druga Bijedića, koji je od "LADA" očekivao da će odustati od gostovanja u aprilu, zato da bi "KOLO" (prema izjavi samog Bijedića 8.II. 1956.) u slučaju da mu se ne ostvari turneja u Sjever. Americi imao bar osigurano gostovanje u Zap. Njemačkoj.

IV.

Zbor "LAIO" je imao predviđeno jedno kraće gostovanje u Italiji u drugoj polovici februara. "edjutim od talijanskih vlasti nismo dobili vizu, dok smo obaviješteni, da je u isto vrijeme, pa čak i u istom gradu (Palermo) gostovalo OKUP "Lola Ribar". Ne možemo se oteti utisku, da neko s jugoslavenske strane nije direktno ili indirektno kriv, da "LAIO" nije gostovalo u Italiji.

V.

U propagandnom materijalu "TANECA" za sadašnju turneju u Sjever, Americi neolegijalno se iskorištava odlomak iz jednog reporterskog članka, koji nije umjetnička kritika. Taj odlomak glasi:

"Uspjeh "TANECA" pred ljubljanskom publikom i mnogobrojnim stranim gostima nadvisio je uspjeh "KOLA" iz Beograda i "LADA" iz Zagreba".

"Borba Beograd"

Zbor "LAIO" ima značajnije materijale takve vrste, ali ih nije nikada upotrebljavao niti ih kani upotrebljavati. U prospektu nadalje piše "Pod pokroviteljstvom makedonske države u suradnji s jugoslavenskom vladom".

VI.

"Ju okoncert" ne samo što dozvoljava, da njegov službenik Lazo Jakšić bude istovremeno službeni menadžer "KOLA", već istovremeno finansira opsežni prospekt "KOLA" /36 str./, a da "LAIO" niti ne obavještava o takvoj mogućnosti. To su očito neravnopravni odnosi.

Iznoseći ove podatke, rukovodstvo Zbora "LAIO" se nada, da će se s nadležne strane onemogućiti slični postupci, koji se u našoj javnosti, nažalost, često tumače šovinistički, iako su po našem mišljenju samo izraz sitnih interesa. Oštro osuđujući takva tumačenja istovremeno osuđujemo i navedene postupke, osobito ako, kao u slučaju Zap. Njemačke, naše sitne konkurentne borbe bacaju loše svijetlo na neke jugoslavenske umjetničke ustanove. A mi smatramo, da je naša dužnost, se samo da umjetnički reprezentizamo Jugoslaviju, već također da se u našim postupcima pridržavamo socijalističkih odnosa.

S.P.

S.N.

Zagreb, 14. marta 1956.

Predsjednik Upravnog vijeća:

/Zoran Palčok/

Direktor:

/Ivo Kirigin/

